

DEVLET YARDIMLARI KANUNU TASARISI

Salim Aydemir
Rekabet Uzmanı

TÜSİAD Rekabet Çalışma Grubu Toplantısı

24.10.2008

Genel Olarak...

- Kanunun Amacı
- Kapsam
- Esasa İlişkin Düzenlemeler
- Usul-Prosedür

Kanunun Amacı

1. Madde: “...Kanunun amacı;

- Devlet yardımları ile ilgili ilkeleri ve genel hükümleri belirlemek,*
- Devlet yardımlarının Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki anlaşmalara ve diğer uluslararası yükümlülüklerle uygun olarak düzenlenmesi, koordinasyonu, izlenmesi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları tespit etmektir.*
- Bu Kanun hükümleri tarım ve balıkçılık sektörlerindeki Devlet yardımlarına uygulanmaz.”*

Tasarı ne getiriyor?

- *Devlet yardımları ile ilgili ilkeler ve genel hükümler,*
- Devlet yardımlarının izlenmesi ve denetlenmesine ilişkin esaslar,
- (Kanuna aykırı yardımların geri alınması)
- Planlama ve Koordinasyon

İlkeler ve Genel hükümler

(4. Madde)

- Devlet yardımları,
 - ülke ekonomisinin ihtiyaçları,
 - Avrupa Birliği müktesebatı ve
 - Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde belirlenir, uygulanır, izlenir ve denetlenir.

- Devlet yardımları uygulamalarında;
 - rekabetin korunması,
 - etkinlik ve verimliliğin sağlanması,
 - yerli ve yabancı teşebbüsler arasındaki eşitliğin sağlanması,
 - şeffaflık ve
 - yardımların bütçeleştirilerek kullanılması esastır.

DY nedir?

- *Tanım – Madde 2:*
- *“Devlet tarafından veya kamu kaynakları aracılığıyla herhangi bir şekilde sağlanan, belirli teşebbüslere veya belirli mal veya hizmetlerin üretimine ayrıcalık tanıyarak rekabeti bozan veya bozma tehdidi oluşturan tedbir”*

DY Unsurları

1. Yardım, Devlet tarafından ya da kamu kaynakları kullanılarak verilmiş olmalıdır,
2. Verilen yardım, alıcılara (yardımı kullananlara) bir avantaj sağlamalıdır,
3. Avantaj, bazı teşebbüs ya da faaliyetleri kayırmacı nitelikte olmalıdır (Seçicilik),
4. Yardım, rekabeti bozucu etkiye sahip olmalıdır

DY Unsurları

1. Devlet tarafından ya da kamu kaynakları kullanılarak verilen:

- Devlet; bakanlıkları ve bunlara bağlı birimler dâhil merkezi idare ile bölgesel ve yerel idareleri kapsamaktadır.
- Kamu kaynağı;
 - kamu kurum ve kuruluşları tarafından kullanılan kaynaklar
 - özel kuruluşlar tarafından kullanılan, devlete ait ya da devletin kontrolündeki kaynaklar
- Bütçesel yük getirme şartı!
 - *çevre kirliliğine karşı bazı tedbirlerde rahatlama sağlanması, bazı teşebbüslerin iş hukuku ile ilgili düzenlemelerden muaf tutulması, belirli türdeki teşebbüslerin kredi verenlere karşı korunması gibi çeşitli düzenlemeler devlet yardımı olarak kabul edilmemektedir.*

DY Unsurları

ALICILAR

- Yardımı alanların, “teşebbüs” olması gerekmektedir.
 - Teşebbüs kavramı, rekabet hukukunun diğer alanlarındaki anlamlarıyla paralel!

DY Unsurları

AVANTAJ

- Verilen yardım, alıcılara (yardımı kullananlara) bir avantaj sağlamalıdır.
- Avantaj:
 - Devlet tarafından fiilen sağlanan bağış, sübvansiyon, borç ya da garantiler,
 - Devletin almaktan vazgeçtiği, vergi, sosyal güvenlik ödemeleri, faiz ve temettü gelirleri,
 - Bir mal veya hizmetin değerinden düşük satılması ya da değerinin üzerinde bir bedelle satılması...
- İki prensip:
 - Özel yatırımcı prensibi
 - Kamu alacaklısı prensibi

DY Unsurları

SEÇİCİLİK

- Ayrım yapılmaksızın tüm teşebbüslere uygulanan genel nitelikli ekonomik ve malî tedbirler Devlet yardımı sayılmaz.

ESAS

- Roma Antlaşması 87. madde ile paralel
- Genel Kural:
 - Kanunun cevaz verdiği hâller dışında, Devlet yardımı verilemez!
- Kanunun cevaz verdiği haller:
 - Uygun DY
 - Uygun görülebilir DY

Uygun DY

1. İlgili ürünlerin menşesine bağlı bir ayırım yapılmaksızın bireysel tüketiciye yapılan sosyal nitelikli yardımlar.
 2. Doğal afetlerin veya olağanüstü olayların sebep olduğu zararı gidermeye yönelik yardımlar.
- AB uygulamasında bu fıkra kapsamında uygun görülen devlet yardımları oldukça az sayıdadır.

Uygun Görülebilir DY

- a) Yaşam standardının aşırı ölçüde düşük veya işsizlik oranının çok yüksek olduğu bölgelerde ekonomik gelişmeyi desteklemek amacıyla verilen yardımlar.
- b) Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkiler çerçevesinde;
 - yapısal uyum gereklerinin yerine getirilmesini sağlamayı amaçlayan yardımlar,
 - ticaret koşullarını ortak çıkarlara ters düşecek ölçüde olumsuz etkilememek kaydıyla belirli ekonomik faaliyetlerin veya belirli ekonomik bölgelerin gelişimini desteklemeye yönelik yardımlar,
 - kültür mirasının ve doğal varlıkların korunmasına yönelik yardımlar,
 - ortak çıkarlara hizmet eden önemli bir projenin gerçekleşmesini desteklemeye veya ülke ekonomisinde ortaya çıkan ciddi sorunları gidermeye yönelik yardımlar,
 - Türkiye ve Avrupa Toplulukları Ortaklık Konseyinin belirleyebileceği diğer yardımlar.

Yeni Yardım

- Tanım:
 - *“Mevcut yardım kapsamına girmeyen yardım programları ve münferit yardımlar ile mevcut yardımda değişiklik öngören DY”*
- Bildirim Yükümlülüğü
 - Yardımı veren, yeni yardımı uygulamaya koymadan önce Kuruma bildirmekle yükümlüdür.
 - Bildirilen yardımlar, Kurul tarafından uygun bulununcaya veya uygun bulunmuş sayılıncaya kadar uygulamaya konulamaz
 - Kurum, bildirimin ne şekilde yapılacağına dair usul ve esasları belirler. (7/2)
 - Bildirim yükümlülüğü, ilgili düzenlemenin yürürlüğe girmesinden sonra başlar. (Geçici Madde)

Muafiyet ve De Minimis

- Kurul belirli konulardaki Devlet yardımı türlerine grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayabilir,
- Rekabeti hissedilebilir ölçüde bozmayan Devlet yardımlarının bu Kanun kapsamında uygun Devlet yardımı olduğuna ve bildirimine gerek olmadığına karar verebilir.

Usul

- Ön İnceleme
- İnceleme

Kanuna Aykırı Yardım

- Tanım
 - Yardımı veren tarafından bu Kanun hükümlerine aykırı olarak uygulamaya konulan yeni yardım
 - Bildirilmeyen yeni yardımlar,
 - Bildirildiği halde karar alınmadan ya da olumsuz karara rağmen uygulanan yardımlar...

Kanuna Aykırı Yardım (2)

- Bilgi isteme ve Ön inceleme yetkisi
 - Ön inceleme ve inceleme süreleri ile bağlı değil
- Askıya alma
 - Karardan önce, yardımı verenin görüşünü alarak

Kanuna Aykırı Yardım (3)

- Geri Alma (Recovery)
 - Uygun olmayan yardımlar,
 - Yardımı veren kuruluşca geri alınıyor
 - Özel ödeme anlaşmaları yapılabilir...
 - Faiz oranı Bakanlar Kurulunca belirleniyor – 3095'teki oranın altında
 - Kurtarma yardımı imkanı
 - Son çare: 6183'teki gecikme faizinin altında yine Bakanlar Kurulu'nca belirlenecek oran
 - Ayrıntılar Maliye Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikte olacak!

Kanuna Aykırı Yardım (4)

- 2 istisna
- **Zamanaşımı:**Kanuna aykırı yardımların geri alınması yardımın fiilen verildiği tarihten itibaren on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Ancak Kurulun ön inceleme ve inceleme başlatması veya yardımı askıya alması zamanaşımı süresini durdurur. Zamanaşımı süresi dolduğunda, yardımı alanın kullandığı yardım mevcut yardım sayılır.
- Yardımın geri alınması, 7 nci maddenin ikinci fıkrasında öngörülen düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte uygulanmakta olan Devlet yardımları hakkında uygulanmaz.

Yardımanın Kötüye Kullanılması

- Bir yardımın kötüye kullanıldığına dair bilgi edinilmesi halinde Kurum, yardımı verenden durumun tespiti, gerekli tüm tedbirleri alınmasını ve Kurumu bilgilendirmesini ister.
- Geri almaya ilişkin hüküm yok!

Mevcut Yardım

- Tanım:
 - *Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte uygulanmakta olan,*
 - *bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kurul tarafından uygun olduğu kabul edilen,*
 - *uygun olduğu kabul edilmiş sayılan yardım programları ve münferit yardımlar (ön inceleme süreci)*
 - *zamanaşımına uğramış DY (10 yıl)*
- Bildirim Yükümlülüğü
 - Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte uygulanmakta olan yardım programları, yardımı veren tarafından [bildirime ilişkin 7/2'de öngörülen] düzenlemenin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içerisinde Kurula bildirilir.
 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile bildirim yükümlülüğü ile ilgili düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarih arasında geçen süre içinde yeni yardımlar uygulamaya konulabilir. Bu durumda bildirimler ve diğer işlemler 18 inci madde çerçevesinde [mevcut yardıma ilişkin usul] yürütülür. (Geçici Madde)

Mevcut Yardım-USul

- Bildirim
- [Ön inceleme](#)
- Yardım programının uygun olmadığı kanaati olursa- karşılıklı görüş değiştokuşu - KARAR
- KABUL- Kurulun kararı mevzuat değişikliğini gerektiriyorsa, yardımı veren tarafından yetkisi dahilindeki mevzuatta gerekli değişiklikler en kısa süre içinde yapılır. Yardımı verenin yetkisi dışındaki mevzuat değişiklikleri için ise, yardımı veren, ilgili kurum, kuruluş veya merci nezdinde gerekli değişikliklerin yapılması için girişimde bulunur.
- RET- Kurul tarafından konu hakkında [inceleme](#) başlatılır.

Raporlama

- Yardımı verenler - yılın bitiminden itibaren en geç üç ay içinde Kuruma bildirir.
- Kurumun hazırlayacağı yıllık rapor Mayıs ayı sonuna kadar Bakanlar Kuruluna ve gerekli görülecek diğer mercilere gönderilir.

Koordinasyon

- DPT bünyesindeki “Para Kredi Koordinasyon Kurulu” yerine “Ekonomi Koordinasyon Kurulu”
 - Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın başkanlığında Maliye Bakanı, Sanayi ve Ticaret Bakanı, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan
 - Devlet yardımları politikası ve uygulamalarının koordinasyonu Ekonomi Koordinasyon Kurulu tarafından yürütülür (Madde 6).

teşekkürler....